

но че царската власт е произволна. Това показва, че народитѣ не могат да иматъ нищо общо съ царетѣ. Всѣки царь е едно чудовище, което народътъ трѣбва да убие. Забравилъ, види се, само да продължи въ духътъ на Сенъ-Жюста,¹⁾ че „ако царътъ е единъ човѣкъ, той е единъ неприятелъ, който трѣбва да бжде убитъ още по-скоро.“ — „Султанъ, царь, кралъ или князь — това е все едно: заедно съ правителствата и чорбаджиитѣ, тѣ сж заговоръ противъ живота на народитѣ.“ — Кипели страститѣ, разпалили се мозъцитѣ, тичнали млади и стари — чувствено подмладѣли, къмъ Мара Гидикъ, да ломятъ „общественнитѣ и правителственни вериги“. Читакъ не смѣлъ говедата си да пусне въ калоферска мера, чорбаджиитѣ взели да се гушатъ не въ кафенета, а въ кжщи —; и тѣ взели да си шушукатъ нѣщо.

Дошелъ деньтъ 11. май 1867. година.

VII.

Изтежко пѣшкаръ едва що привдигналия се отъ болничното легло баща. Слушалъ и виждалъ той съ очитѣ си, що върши синътъ му, и трудно понасялъ мѣмрянето на чорбаджиитѣ калоферски. Съчувствувалъ той на синътъ въ мжжката му агитация. Защото и самъ ще да се е убѣдилъ, че „на тѣзи „магарета“ — чорбаджиитѣ „само колътъ може да дойде доака.“ Но онова, което нѣмогълъ да прѣгълтне лесно бащата, била крайността на синътъ. — „Поне да бжде по-прѣдпазливъ — иди-дойди, ала както я кара, скоро ще подпали цѣлата Гиопца“.

¹⁾ Аналогични на горнитѣ думи, които дължимъ на точни спомени, намираме въ една рѣчь на Сенъ-Жюста, която е държалъ французския революционеръ къмъ края на 89. година. *La royauté est chos hors nature; nul rapport naturel de peuple à roi; un roi est un monstre qu'il faut étouffer*. (Вж. J. Michelet, *Histoire de la révolution Française*, томъ VI. стр. 167.).